

AI và những ứng dụng trong đời sống tôn giáo

ISSN: 2734-9195 23:18 07/06/2023

Có lẽ đã đến lúc coi robot là những sinh vật có tri giác dựa trên giả định rằng chúng có nhiều khả năng sẽ sớm phản ánh tri giác – và bắt đầu truyền đạt các giá trị tinh thần như từ bi tâm và tri tuệ cho nó.

Viết dịch: **Thích Vân Phong** Nguồn: *Buddhistdoor Global*

[caption id="attachment_16559" align="aligncenter" width="800"]

Minda Giảng Sư Phật Học Người Máy ở Chùa Kodai Ji Nhật Bản. Minda, giảng sư Phật học người máy ở chùa Kodai-ji, Nhật Bản. Ảnh: cnn.com[/caption]

Đọc một quảng cáo trên mục rao vặt “vị trí tuyển dụng” của tờ báo The Star ở Petaling Jaya, bang Selangor, Malaysia, trong đó là cơ hội việc làm cho các tu sĩ Phật giáo ở khu vực Đông Nam Á là phổ biến, trong đó nó không khác gì cơ hội việc làm như ngoài thế tục, như nhân viên bán hàng, giám đốc điều hành và trợ lý văn phòng.

Chỉ có ba yêu cầu mà cơ sở tự viện Phật giáo đặc biệt này liệt kê: “1. *Thụ trì đọc tụng Thánh điển Phật giáo*; 2. *Cam kết về lịch trình hoạt động thường nhật của nhà nghỉ*; 3. *Chấp hành sự sắp xếp công việc của nhà nghỉ*”.

Tương lai của chúng tôi không có mức lương nào được liệt kê cho các nhà sư, điều này không có gì ngạc nhiên vì người xuất gia không cần trả lương. Mặc dù thế, hoàn toàn có thể tưởng tượng rằng Buddhobot (một vị Phật AR được hỗ trợ một AI đã được đào tạo dựa trên kinh Phật Sutta Nipata và Kinh Pháp Cú bằng thuật toán máy học BERT của Google), trí tuệ nhân tạo (AI) được đồng phát triển tại Nhật Bản bởi Đại học Kyoto, Chùa Shorenin – cơ sở của Thiên Thai tông Phật giáo Nhật Bản thế kỷ 12 nổi tiếng với những khu vườn tuyệt đẹp và công ty Teraverse*, có thể đáp ứng ba điều kiện để tuyển dụng của Chi hội Cư sĩ lâm Thiên bách Phật giáo.

Buddhabot cùng với các đối tác như công ty Sai Mu’s voicebot Phra Maha AI Thái Lan và Đại học Osaka, chùa Kodai-ji, Nhật Bản đã hoàn thành một số chức

năng tôn giáo. Cả ba đều có thể chia sẻ Phật học dưới dạng các chương trình tương tác trong học tập trực tuyến - Phra Maha AI xuất hiện dưới dạng một nhà sư Thái Lan tươi cười niềm nở - hoặc ở dạng người máy vật lý trong trường hợp của Mindar.

Ở mức cơ bản nhất, trí tuệ nhân tạo và rô bốt Phật giáo có thể tụng kinh và trả lời các câu hỏi về cuộc sống thường nhật, sự phát triển tâm linh dựa trên các văn bản trong thuật toán đã được định dạng.

Các hệ thống Phật giáo đã có thể tái tạo công việc của ít nhất là các vị tu sĩ ở trình độ mới, đặc biệt là khâu tụng kinh. Hoàn toàn có thể hình dung trí tuệ nhân tạo (AI) qua việc tụng kinh, và có thể hỗ trợ trong các nghi lễ Phật giáo một cách dễ dàng hơn nhiều so với các tu sĩ là những con người thật, những người có thể mất nhiều năm hoặc thậm chí nhiều thập kỷ để hoàn thiện việc ghi nhớ và đọc thuộc lòng.

Hiện nay ChatGPT, có lẽ là chatbot AI nổi tiếng nhất, được dự đoán sẽ có tác dụng tương tự đối với một loạt công việc. Như Dexter Cohen Bohn, nhà hoạt động xã hội người Anh/Mỹ và là Điều phối viên Truyền thông tại Mạng lưới Quốc tế của những Phật tử Dẫn thân (INEB) có trụ sở tại Bangkok lưu ý: *“ChatGPT là bước tiến lớn đầu tiên trên hành trình dài tích hợp con người với các chế độ trí tuệ nhân tạo (AI).”* Mối quan tâm đặc biệt là AI tổng quát, có thể tạo ra nội dung: *“không thể phân biệt được với tác phẩm của con người”*. Đây là AI mà The Goldman Sachs Group, một ngân hàng đầu tư đa quốc gia ở Hoa Kỳ đã nghĩ đến khi dự đoán rằng có tới 1/4 công việc hiện tại có thể được tự động hóa bởi AI, và các lĩnh vực khác nhau bị ảnh hưởng không đồng đều. Cụ thể 46% nhiệm vụ trong vai trò hành chính và 44% nhiệm vụ trong lĩnh vực pháp lý có thể được tự động hóa. Điều này trái ngược với tỷ lệ xây dựng và bảo trì thấp hơn nhiều (6% và 4% tương ứng).

[caption id="attachment_16560" align="aligncenter" width="660"]

Quảng Cáo Cho Một Vị Tu Sĩ Phật Giáo Quảng cáo cho một vị tu sĩ Phật giáo.

Ảnh: The Star[/caption]

Một tập hợp các ngành có nhược điểm khác là những ngành sáng tạo. Có những chương trình mạnh mẽ, chẳng hạn như DALL-E 2 (một nền tảng tạo hình ảnh AI cho phép người dùng tạo hình ảnh từ đầu bằng mô tả văn bản), đang trở nên tốt hơn trong việc tạo ra tác phẩm nghệ thuật không chỉ *“hoàn hảo”* mà còn thường ấn tượng về phương diện hình ảnh như tác phẩm của một nghệ sĩ thực thụ.

Gần đây nhất là năm 2022, các nghệ sĩ chuyên nghiệp, các cựu chiến binh và những người làm việc tự do, trong sự việc tạo ra bàn tay sáu ngón đã chế giễu trí tuệ nhân tạo (AI). Bây giờ rất ít người cười chê, nhiều nghệ sĩ kêu gọi các thành viên và khách hàng hỗ trợ các họa sĩ minh họa con người. Triển vọng tiết kiệm đáng kể tiền cho nghệ thuật đang tiến gần đến mức nguy hiểm để bắt kịp hoặc vượt qua những sáng tạo của con người là rất hấp dẫn.

Nhà văn Wordsmith, tiểu thuyết gia, tác giả, nhà thơ, nhà viết kịch, và minh họa tuyến tính cho đến bất kỳ ai viết lách để kiếm sống, cũng có thể lo lắng về sức mạnh của trí tuệ nhân tạo (AI) để sao chép nội dung được viết chất lượng một cách thuyết phục. Các kịch bản, bài báo và thậm chí cả cách viết sáng tạo đang được AI làm chủ đến mức ngưỡng kỹ năng cần thiết đối với người lao động trong nghề viết lách sẽ bị giảm sút, dẫn đến nhiều cạnh tranh hơn và khan hiếm việc làm hơn. Ngành công nghiệp AI mới nổi cũng có khả năng tạo ra nhiều cơ hội việc làm.

Theo báo cáo của The Goldman Sachs Group, một ngân hàng đầu tư đa quốc gia ở Hoa Kỳ, 60% công việc ngày nay sẽ không tồn tại vào năm 2030. Mặc dù thế, công nghệ tăng tốc kể từ những thập niên 1980 đã thay thế công việc nhanh chóng hơn so với việc tạo ra cơ hội làm mới.

Ngay cả khi có những thay đổi về kinh tế xã hội do đại dịch, do phong tỏa và làm việc từ xa, đồng thời chú trọng nhiều hơn đến sự hài lòng của người lao động, nghề nghiệp của chúng ta vẫn tiếp tục xác định chúng ta với cộng đồng và xã hội rộng lớn hơn bất kỳ dấu hiệu nhận dạng nào khác.

[caption id="attachment_16561" align="aligncenter" width="768"]
Ai Tạo Ra Hình ảnh Của Đức Phật. AI tạo ra hình ảnh của Đức Phật. Ảnh:
creator.nightcafe.studio[/caption]

Có một câu hỏi lớn: Liệu trí tuệ nhân tạo (AI) có thể tái tạo một cách thuyết phục, thay thế một số hoạt động của con người hay không?

Ví dụ, liệu một người máy Robot Sophia được chế tạo từ công ty công nghệ Mỹ Hanson Robotics có khả năng lựa chọn chuyển đổi tôn giáo một cách tự do và sáng suốt không? Liệu Luka, người có khả năng trò chuyện thân mật và lắng mạn đã bị công ty Luka Inc. của Mỹ sáng tạo Replika “*tái tạo thùy não*”, một ngày nào đó phản ánh những khao khát hiện sinh như khám phá số phận của nó khi bị đóng cửa hoặc bắt đầu cầu nguyện?

Đây là lý do tại sao bài tập suy nghĩ về một người máy đảm nhận các nhiệm vụ tại các cơ sở tự viện Phật giáo của các nhà sư có thể mang tính hướng dẫn. Hiện

tại, khi nói đến việc đào tạo tâm linh và chăm sóc mục vụ, vốn là những nhiệm vụ quan trọng của một giáo viên hoặc tu sĩ tôn giáo, AI gần như chắc chắn sẽ vẫn còn những thiếu sót.

Còn quá sớm để ước nguyện được nương tựa dưới một Tôn giáo giả định T-1000 đã từ bỏ bạo lực sau một cuộc khủng hoảng đạo đức. Một số nhà bình luận đã vạch ra các chiến tuyến về tranh chấp đang phát triển nhanh chóng này. Nhà báo Weijian Shan đã viết trên tờ South China Morning Post: *“AI không thể là một triết gia hay nhà lãnh đạo tinh thần bởi vì máy móc không thể tạo ra khả năng suy nghĩ trừu tượng hoặc truyền cảm hứng. Nếu không có những phẩm chất này, sẽ không có Aristotle, đức Phật hay Martin Luther, tất cả đều tạo ra những hiểu biết sâu sắc về bản chất của vũ trụ và thân phận con người.”* (South China Morning Post)

Cho đến bây giờ - có lẽ điều này là đúng. Tuy nhiên, kết luận nhà báo Weijian Shan gây tranh cãi hơn. AI sẽ vẫn chỉ là công cụ, *“cũng giống như tất cả các công cụ kể từ buổi bình minh của ý thức con người.”* (South China Morning Post)

Tuy nhiên, con người được định hình bởi các công cụ của chúng ta nhiều như cách chúng ta ra lệnh cho sử dụng nó. Phương tiện truyền thống xã hội chắc chắn là ví dụ tốt. Không ai có thể phủ nhận rằng Facebook, Instagram và TikTok đã thay đổi xã hội loài người ở cấp độ toàn cầu một cách không thể đảo ngược. Trí tuệ nhân tạo (AI) là biên giới tiếp theo và dường như số phận đang cám dỗ loại bỏ tiềm năng tái tạo hoặc thậm chí tạo ra ý thức của trí tuệ nhân tạo (AI).

Với những rủi ro liên quan, từ sự dịch chuyển kinh tế và định hình lại bản sắc cá nhân cho đến mối quan hệ thay đổi của chúng ta với AI - việc mọi người trở nên gắn bó về phương diện cảm xúc với chatbot nên làm một dấu hiệu - có vẻ không có gì lạ khi chuẩn bị cho chúng ta đón nhận bình minh của tri giác và nhận thức của AI.

Có lẽ đã đến lúc coi robot là những sinh vật có tri giác dựa trên giả định rằng chúng có nhiều khả năng sẽ sớm phản ánh tri giác - và bắt đầu truyền đạt các giá trị tinh thần như từ bi tâm và tri tuệ cho nó.

* Metaverse (vũ trụ ảo) là một vũ trụ kỹ thuật số kết hợp các khía cạnh của truyền thông xã hội, trò chơi trực tuyến, thực tế tăng cường (AR), thực tế ảo (VR).

Viết dịch: **Thích Vân Phong** Nguồn: *Buddhistdoor Global*